

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Mgr. Michaela Cengrová
Téma práce:	Mravnostní kriminalita a její prevence
Rozsah práce	57 stran
Datum odevzdání práce:	3.3.2022
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomantka si za téma své práce zvolila problematiku nesporně atraktivní, avšak současně dosti obtížnou, a to jednak proto, že rámec sexuálního chování, které je považováno za společensky akceptovatelné, se místně a kulturně odlišuje, a jednak proto, že se mění i z hlediska vývoje společnosti. Nadto jednání, které již není společensky tolerovatelné, nemusí být nutně též nezákonné. Důkazem toho je například několik nových trestných činů, které se v oblasti sexuálních deliktů, zdánlivě zcela tradičních, nově objevují. V poslední době to pak jsou zejména diskuse o nové konstrukci trestného činu znásilnění, založeného na absenci souhlasu s pohlavním stykem. Zpracování uvedené problematiky se proto jeví jako aktuální, potřebné a přínosné.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Právní i kriminologický rozbor problematiky mravnostní kriminality je přiměřeně náročný na zpracování pramenných materiálů, kterých není nedostatek, byť řada z nich je dostupných jen v cizojazyčné verzi. Za poměrně náročné lze pak považovat vlastní zpracování tématu, neboť vyžaduje velmi dobré zvládnutí základů trestní odpovědnosti, zákonných znaků dotčených trestných činů a rovněž základů kriminologického zpracování stavu, struktury a dynamiky zkoumaných negativních společenských jevů a prevence zejména. Metoda analýzy a syntézy, která byla v práci použita, odpovídá předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomantka se nejprve věnuje vymezení výchozích základních pojmů (sex, sexuální pud, sexualita, sexuální motivace, mravnost, mravnostní kriminalita aj.). Na to navazuje charakteristika pachatele a oběti sexuálních trestných činů a v obecné rovině otázkám prevence a preventivních aktivit, se zvláštním zaměřením na prevenci kriminality mravnostní. Na tomto základě se pak diplomantka hlouběji věnuje otázkám znásilnění a pohlavního zneužití, a to jak z pohledu zákonných znaků, tak i z pohledu speciální prevence. Systematika členění práce je proto zcela logická, přehledná a plně funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze celkově hodnotit rozhodně jako velmi dobrou. Ilustrativní jsou partie věnované místně, kulturně i časově proměnlivým názorům na společenskou a právní akceptaci určitého sexuálního chování jako „normy“. Výstižné jsou rovněž úvahy o různém legislativním přístupu k fenoménu prostituce v různých státech. Přisvědčit lze též názorům diplomantky na příčiny vysoké latence mravnostní kriminality, což neodráží její skutečné zastoupení v podílu na celkovém počtu páchaných trestných činů. Za velmi zdařilé považuji zpracování problematiky viktimizace oběti sexuálních trestných činů, a to jak z pohledu viktimizace primární, tak i z pohledu viktimizace sekundární. Zde lze zejména kladně hodnotit pozornost, kterou diplomantka věnuje tzv. „mýtům“ spojeným s rolí oběti znásilnění, a to zejména v případě žen. Jakkoliv třeba dát diplomantce v tomto ohledu za pravdu, nelze přehlížet, že z části mají tyto „mýtu“ určitý racionální základ. Kladně třeba hodnotit partie věnované poněkud opomíjené problematice prevence rizik spojených s prostitucí. Za největší klad práce pak považuji kritický rozbor legislativních snah po změně konstrukce trestného činu znásilnění, kde klíčovou by měla být otázka souhlasu s pohlavním stykem, a to v souladu se závěry

Istanbulské úmluvy, jakož i vlastní stanovisko diplomantky k těmto snahám, vycházející spíše ve vyjádření nesouhlasu. Konečně třeba diplomantce přisvědčit v opomíjené pozornosti orientovat preventivní aktivity též na potencionálního pachatele sexuálních deliktů. Škoda jen, že závěr práce shrnuje spíše to, co je obsahem jednotlivých kapitol, než základní poznatky a stanoviska diplomantky.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako velmi dobrou. Diplomantka prokázala velmi pěknou orientaci ve zkoumané problematice a do patřičné hloubky se seznámila s právní úpravou, jakož i s relevantní literaturou a s dalšími prameny. S těmito prameny pracuje samostatně a efektivně. Práce má potřebnou odbornou hloubku a je zpracována pečlivě a svědomitě. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Jazykové zpracování práce a vyjadřování mají příkladnou úroveň.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce určitě splňuje požadavky na ni kladené a je rozhodně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn dobře.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Rozbor zkoumaných právních i kriminologických institutů a kritický přístup k novým legislativním návrhům rozhodně prokazují samostatný a tvůrčí přístup.
Logická stavba práce	Práce má zcela logickou strukturu, počínaje obecnými výklady až po meritorní rozbor zkoumané problematiky.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné využití poznatků z literárních a dalších pramenů. Přiměřené zastoupení zahraničních pramenů. Veškeré zdroje, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován velmi dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování má velmi dobrou úroveň.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Diplomantka kladně hodnotí poměrně liberální zákonodárství v padesátých a šedesátých letech v oblasti potratů a homosexuality, tj. v období tzv. totality. Co bylo příčinou tohoto „osvíceného“ přístupu?

V Praze dne 21.3.2022

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent